

Всяке чесне ремесло варте доброго слова

Божена Нємцова

Був собі цар. Посадив він якось у човен дружину й дочку і поїхав з ними кататись по морю. Коли вони відпливли від берега на чималу відстань, раптом налетіла буря й погнала човна до країни, про яку вони нічого не знали й навіть ніколи не чули. А в тій країні теж ніхто нічого не знав і не чув про їхнє царство. Цар не взяв із собою грошей, коли сідав у човен, не знав він і ніякого ремесла, отож, коли вийшов на берег, нікому навіть словом не прохопився, що він — цар. А щоб якось прожити, йому не залишалося нічого іншого, як найнятися за звичайнісінького свинопаса.

Так прожили вони з царицею кілька років. Тим часом дочка їхня виросла, стала справжньою красунею. Побачив її якось син царя тієї країни, де вони жили, і сказав батькові й матері, що не оженився б з жодною іншою дівчиною, тільки з дочкою пастуха. Батько, й мати, і всі придворні умовляли царевича, щоб він не виставляв себе на такий сором і не віддавав переваги дочці пастуха перед царівнами та принцесами. Але все було марно. Царевич стояв на своєму: "Тільки вона й більш ніхто!" Цар побачив, що нічого тут не вдієш, і послав одного із своїх візирів до пастуха повідомити, що він велить йому віддати за царевича свою дочку. Коли цареву волю візир повідомив пастухові, пастух запитав його:

— А яким ремеслом володіє царський син?

Візир засміявся, почувши це запитання:

— Господь з тобою, чоловіче! Яким ремеслом повинен володіти царський син? Навіщо ремесло царському синові? Ремесла вчать лише люди бідні, щоб мали чим прогодувати себе, а царський син має палаци, він має царство!

— Е ні, якщо він не володіє жодним ремеслом, я не віддам за нього своєї дочки,— відповів йому пастух.

Повернувся візир до царя й переказав Пастухову відповідь. Усі неабияк здивувалися, довідавшись про це, бо кожному здавалося, що пастух мав би вважати для себе за велику честь і бути безмежно вдячним царському синові, який хоче взяти за дружину його дочку, а він, дурень, набирається ще зухвальства питати, яким ремеслом володіє царський син! І послав до нього цар другого візира; та пастух твердо стояв на своєму.

— Поки царевич,— сказав він візиріві,— не опанує якесь ремесло й не принесе мені виріб власних рук, ми не знайдемо з ним спільної мови!

Коли візир повернувся й переказав цареві, що пастух не віддасть своєї дочки за його сина, поки той не навчиться якогось ремесла і не принесе йому виробу власних рук, царевич зібрався й пішов на базар, щоб нагледіти собі якесь ремесло. Він ходив від ятки до ятки, спостерігав, як працюють майстри, і раптом підійшов до однієї майстерні,

де плели мати. Це ремесло здалося йому неважким, він почав до нього придивлятися і опанував за кілька днів, а опанувавши, виплів гарну мату й послав її пастухові, звелівши переказати, що саме такого ремесла вивчився царський син і що ця мата — праця його рук.

Узяв пастух мату, оглянув її, а тоді питає:

— Скільки коштує ця річ?

— Чотири монети,— відповіли йому.

— Що ж, непогано,— зауважив пастух,— чотири монети сьогодні, чотири завтра — це вісім, а чотири післязавтра — це дванадцять і так далі. Якби я був оволодів цим ремеслом, то мені не довелося б пасти худобу.— А тоді розповів, хто він і як сюди попав.

Молодцям справили бучне весілля, а потім дали цареві корабель, військову дружину, і він поплив через море назад до своєї країни.

Переклад Д. Андрухів